

Adatvédelem a digitális oktatás színterén

Németh Beáta
Iskolai szociális segítő

Budafok-Tétényi Család – és Gyermekjóléti Központ | Németh Beáta, Iskolai szociális segítő

Tartalom

A címekre kattintva direkt elérhetők az egyes fejezetek.

Mik azok a személyes adatok?

Ki az adatkezelő?

Hogyan élhetnek vissza a személyes adatokkal?

Személyes adatok jogosulatlan kezelésének következményei

 Jogosulatlan felhasználás következményei - NAIH

 Jogosulatlan felhasználás következményei - §

 Jogosulatlan felhasználás következményei – büntetés, felelősség

Mit tegyünk, ha jogosulatlan adatkezelést vagy visszaélést tapasztalunk?

Hogyan lehet megelőzni a személyes adatok jogellenes felhasználását?

Hogyan cselekedhetünk helyesen, ha személyes adatot kezelünk?

Forrás

A jelenlegi helyzetben szükségessé válhat, hogy egy közoktatási intézmény átálljon a tantermen kívüli, digitális munkarendre. Ennek során a tanárok és a tanulótársak sokszor online kapcsolatba kerülnek egymással, hang- és videóközvetítés zajlik közöttük.

Sokszor és sok helyen kerül szóba a tanulók joga és védelme a digitális tanrendben való részvétellel kapcsolatban. Azonban igen kevés szó esik arról, hogy a digitális tanrendben való részvétel során nem csak a tanulóknak vannak jogaik, nem csak nekik jár a biztonság, hanem a tanároknak is. Mindenkinek, aki a digitális térben az online oktatásban részt vesz.

A digitális oktatásban részt vevőkről készült felvétel személyes adat. A személyes adatok kezelése (így a felvétel készítés, továbbítás, megosztás, rögzítés stb.) az Európai Unióban is, így hazánkban is jogszabályokon alapul. A személyes adatok védelméhez fűződő jog mindenkit megillet.



Mik azok a személyes adatok?

Személyes adat minden, ami közvetve vagy közvetlenül valamilyen információt közvetít, a személyiségről, a szokásokról, a magánéletről.

Név, lakcím, születési idő, telefonszám, egészségügyi állapotra vonatkozó adat, a mobiltelefonok IMEI száma, a számítógép IP címe, a tanárról vagy a tanulóról készült fénykép, videofelvétel, a különböző oldalakon használt jelszavak, a bankkártya PIN kódja, GPS koordináták (amiből lehet következtetni, hogy rendszerint ki és mikor indul el otthonról, hová jár iskolába, mikor és merre megy iskola után) stb.



Ki az adatkezelő?

Bárki adatkezelővé válhat, ha mások személyes adatait rögzíti, tárolja, továbbítja, megosztja, nyilvánosságra hozza. Tudni kell, hogy mindig az adatkezelő felel a nála lévő személyes adatok jogszerű kezeléséért.



Hogyan élhetnek vissza a személyes adatokkal?

Személyes adatokkal sokféleképpen vissza lehet élni. Ilyen visszaélésnek minősül többek között az is, ha az internetre feltöltik a másról készült fényképet, vagy videofelvételt, anélkül, hogy ehhez hozzájárulást kaptak volna.



Személyes adatok jogosulatlan készítésének, felhasználásának, közzétételének (kezelésének) következményei

FIGYELEM! A digitális munkarendben megvalósuló oktatás során készült bármely kép- és hangfelvétel vagy egyéb személyes adat továbbítása, közzététele, megosztása az internet nyilvánossága részére, az erre vonatkozó hozzájárulás hiányában jogosulatlan adatkezelés és megvalósíthatja a személyes adattal való visszaélést is!



Jogosulatlan felhasználás következményei

A magánéletünk és személyiségünk védelme érdekében nem csak azt szabályozták, hogyan kell eljárunk helyesen, ha személyes adatokat kezelünk, hanem azt is, hogy mi történik akkor, ha megszegjük a szabályokat.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) feladata, hogy ellenőrizze a személyes adatok helyes felhasználását. Szabálytalan adatkezelés esetén mérlegelés esetén akár többmillió forintos adatvédelmi bírságot is kiszabhat.



Jogosulatlan felhasználás következményei

§ A Polgári Törvénykönyv szabályozza, hogy ún. sérelemdíjat követelhetnek tőlünk, ha jogosulatlanul (vagyis a szükséges hozzájárulás nélkül) készítünk valakiről fényképet vagy hangfelvételt, vagy jogosulatlanul használjuk fel az elkészült felvételeket.

§ A Büntető Törvénykönyv több fejezete foglalkozik a személyes adatokkal való visszaélés súlyosabb formáival és ezeket bűncselekménnyé nyilvánítja.

§ Kifejezetten adatkezelésre vonatkozó előírásokat a GDPR (AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 RENDELETE a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről) és az Infotörvény. (2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról) tartalmazznak.



Jogosulatlan felhasználás következményei

Már az maga bűncselekmény, ha valaki a másik engedélye nélkül róla videófelvételt, képet vagy hangfelvételt készít. Ilyen engedély nélkül készített felvételeket nyilvánosan megosztani tovább ront a helyzeten. Ezeket a felvételeket negatívan kommentálni pedig a rágalmazás fogalomkörébe tartozik, ami szabálysértésnek minősül.

Tehát nem csak a pedagógusoknak, illetve az oktatási intézményeknek van felelőssége. A szülőknek is. Az a tanuló pedig, aki a fentiek értelmében magatartásával más személy személyiségi jogait sérti, beleértve a személyes adatokkal való visszaélést is, felelősségre vonható!



Mit tegyünk, ha jogosulatlan adatkezelést vagy visszaélést tapasztalunk?

- Ha azt tapasztaljuk, hogy saját magunkról, diáktársunkról vagy tanárunkról valaki a hozzájárulásunk, vagy a tanár hozzájárulása nélkül hoz nyilvánosságra személyes adatokat, mindenképpen jelezzük a szülőknek és az iskolának, vagy kérjük segítséget az osztályfőnöktől!
- Az internetes oldalak üzemeltetői kötelesek megvizsgálni és elérhetetlenné tenni azon tartalmakat, amelyek jogosulatlanul kerültek feltöltésre. Be kell jelenteni számukra ezeket a tartalmakat és kérni kell a törlésüket!
- A személyes adatkezeléssel kapcsolatos jog megsértése esetén kérni lehet a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság vizsgálatát.

(Székhely: 1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 22/C., www.naih.hu, ugyfelszolgalat@naih.hu)



Hogyan lehet megelőzni a személyes adatok jogellenes felhasználását?

Csak tudatosan használjuk az online környezetet.

Ne készítsünk és főleg ne tegyünk közzé másról sem fényképet hang- vagy videófelvételt, az előzetes hozzájárulása nélkül!

Senki ne tegyen közzé magáról olyan fényképet vagy videót, amit bárki előtt szégyellene vagy kellemetlenül érintené, ha más látná!



Hogyan cselekedhetünk helyesen, ha személyes adatot kezelünk?

Az adatkezelés során be kell tartani az adatkezelésre vonatkozó jogszabályi előírásokat.

Amikor valakiről fényképet, hangfelvételt, videófelvételt készítünk, összegyűjtjük az egyéb személyes adatait pl. e-mail cím, telefonszám stb. akkor személyes adato(ka)t kezelünk, így adatkezelővé válunk. Ha mindezt kizárólag magunknak, személyes használatunkra végezzük, akkor arra kell különösen odafigyelnünk, hogy mások ne szerezhessék meg tőlünk ezeket az adatokat.

Felvétel készítésekor, mindenképpen tájékoztatni szükséges az érintettet, akiről a felvétel készül, és csak akkor készüljön felvétel, ha ehhez az érintett beleegyezését adja. Az elkészült felvétel továbbítása, megosztása vagy az internetre feltöltve annak lehetővé tétele, hogy bárki megnézhesse szintén csak a felvételen szereplő összes érintett beleegyezésével, hozzájárulásával történhet.



Használjuk okosan személyes adatainkat!

Használjuk szabályosan mások személyes adatait!

Forrás:

<https://gdprinfo.eu/hu>

<https://jogaszvilag.hu/szakma/adatvedelem-a-digitalis-tavoktatasban/>

<https://www.digitaliscsalad.hu/biztonsag/81-internetes-buncselekmeny-amire-talan-nem-gondoltal>

<https://hintalovon.hu/wp-content/uploads/2020/11/Digitalis-oktatas-covid-19-2.-hullam-Adatvedelmi-sarokpontok-2020.11.17..pdf>

<https://iskola.nadasdy.suli.hu/adatkezelesi-tajekoztato/>

